

21.03.2024

Den europæiske cirkularitet står i stampe #EUROPAiTAL

Vores økonomi sluger hver dag store mængder af ressourcer, der omsættes til varer og tjenester. For at mindske dette ressourcetræk kan man fokusere på de materialer, som genbruges og genanvendes.

Skrevet af

Anders Overvad

Hovedkonklusioner

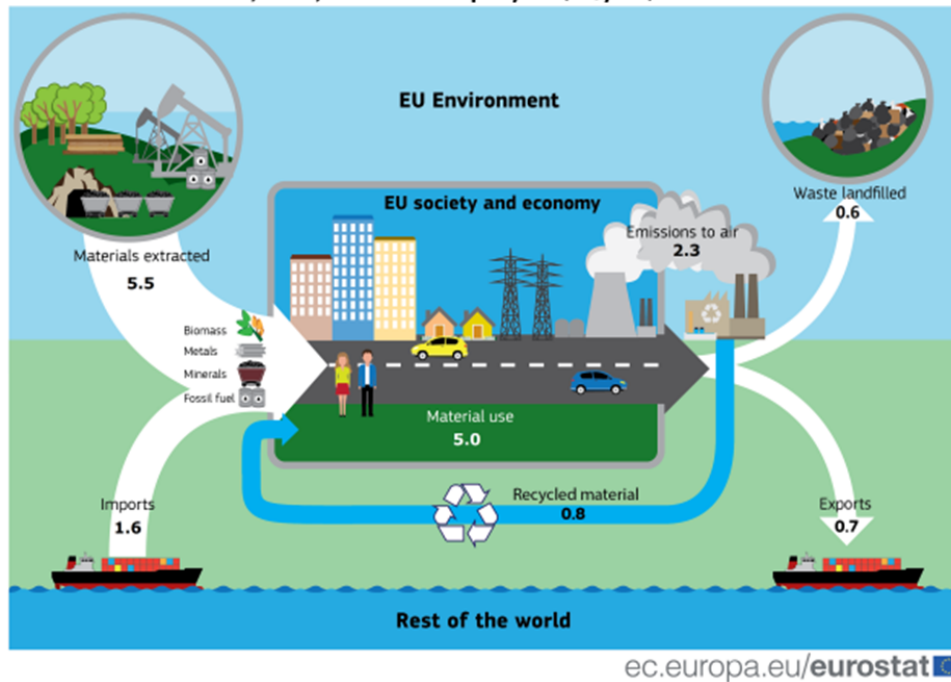
- Siden 2012 er har cirkularitetsraten i EU ikke bevæget sig. Dette dækker over, at mens der i nogle lande som Belgien og Italien har set stor fremgang, så har andre lande som Finland og Spanien oplevet tilbagegang.
- En øget cirkularitetsrate i EU vil ikke alene være godt for klimaet, idet vi mindsker ressourceforbruget, det vil også indeholde store markedspotentialer. Europa-Kommissionen forventer selv 1 mio. nye jobs inden for cirkularitet.
- Selvom der de seneste år er fremlagt mange initiativer, viser den nyeste evaluering fra Europa-Kommissionen at tiltagene desværre ikke er tilstrækkelige.

Hvad er cirkularitet?

Vores økonomi sluger hver dag store mængder af ressourcer, der omsættes til varer og tjenester. For at mindske dette ressourcetræk kan man fokusere på de materialer som genbruges og genanvendes – dette mål kaldes cirkularitetsraten og er fokus for dette brief.

I figur 1 har Eurostat illustreret EU's materialeforbrug, hvor det fremgår, at der i 2022 blev udvundet 5,5 gigatons materialer i form af biomasse, metaller, mineraler og fossile brændsler. Dertil importerede EU yderligere 1,6 gigatons. Af dette endte kun 0,8 gigatons af materialerne med at blive genbrugt, hvilket samlet givet en cirkularitetsrate på 11,3 procent.[\[1\]](#)

Material flows in the EU, 2022, billion tonnes per year (GT/year)

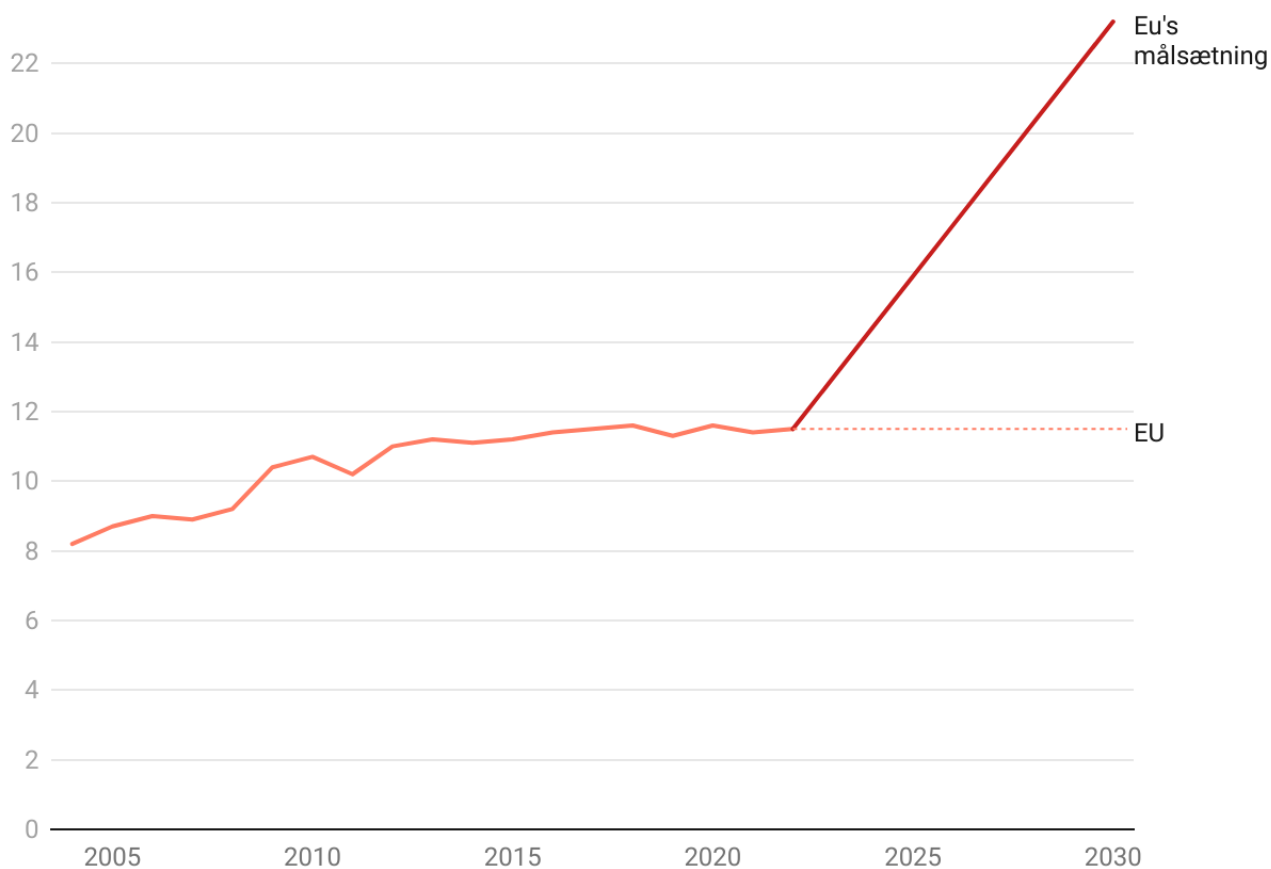
Kun minimale fremskridt de sidste 18 år

Ser man på den historiske udvikling i EU's cirkularitetsrate, er denne steget fra 8,2 procent i 2004 til 11,5 procent i 2022. Cirkularitetsraten lå i 2012 på 11 procent, så størstedelen af EU's fremskridt er sket i starten af perioden.

I henhold til handlingsplanen fra 2020 har EU sat mål om at øge cirkularitetsraten til 23,4%, hvilket vil kræve lidt mere end en fordobling af det nuværende niveau.

EU's cirkularitetsrate

procent

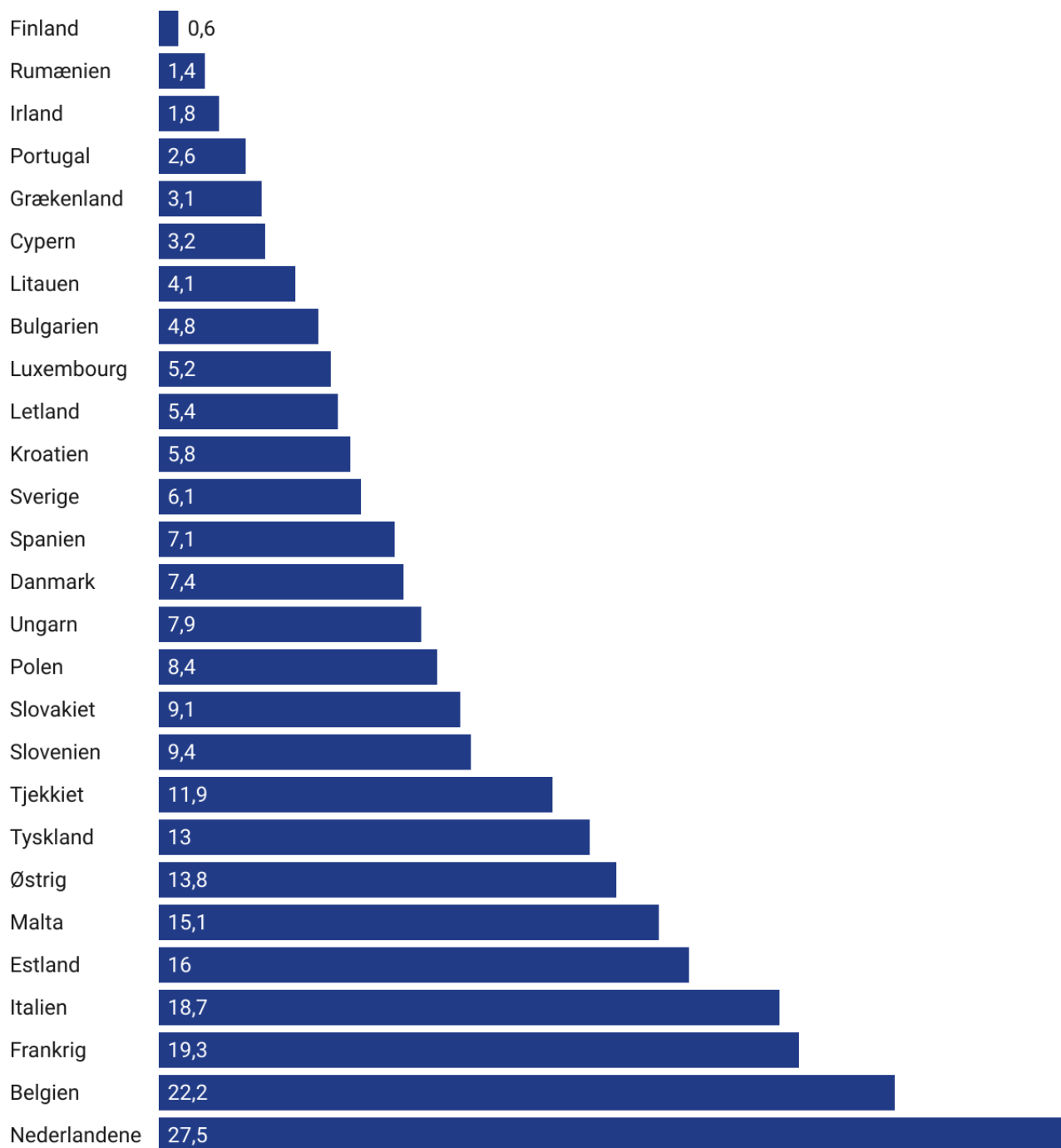
Kilde: Tænk tanken Europa pba. Eurostat • Lavet med Datawrapper

EU's cirkularitetsrate dækker dog over store forskelle medlemslandene imellem. Hvor lande som Finland og Rumænien har cirkularitetsrater nede på 0,6 og 1,4 procent, har lande som Belgien og Nederlandene cirkularitetsrater oppe på 22,2 og 27,2 procent.

For de lande med høje cirkularitetsgrader er det kendetegnet, at de både har et lavt materialeforbrug samt store genbrugsandele.[\[2\]](#)

Cirkularitetsraten i medlemslandene

Procent

Lavet med Datawrapper

Det er også meget forskelligt, hvordan udviklingen har været på tværs af medlemslandene. Hvor lande som Finland og Spanien har oplevet fald i cirkularitetsraten på henholdsvis 10,1 procentpoint og 3,3 procentpoint, har Belgien og Malta oplevet stigninger på henholdsvis 8,6 og 9,8 procentpoint.

Cirkularitetsraten i medlemslandene i 2010 og 2022

Procent

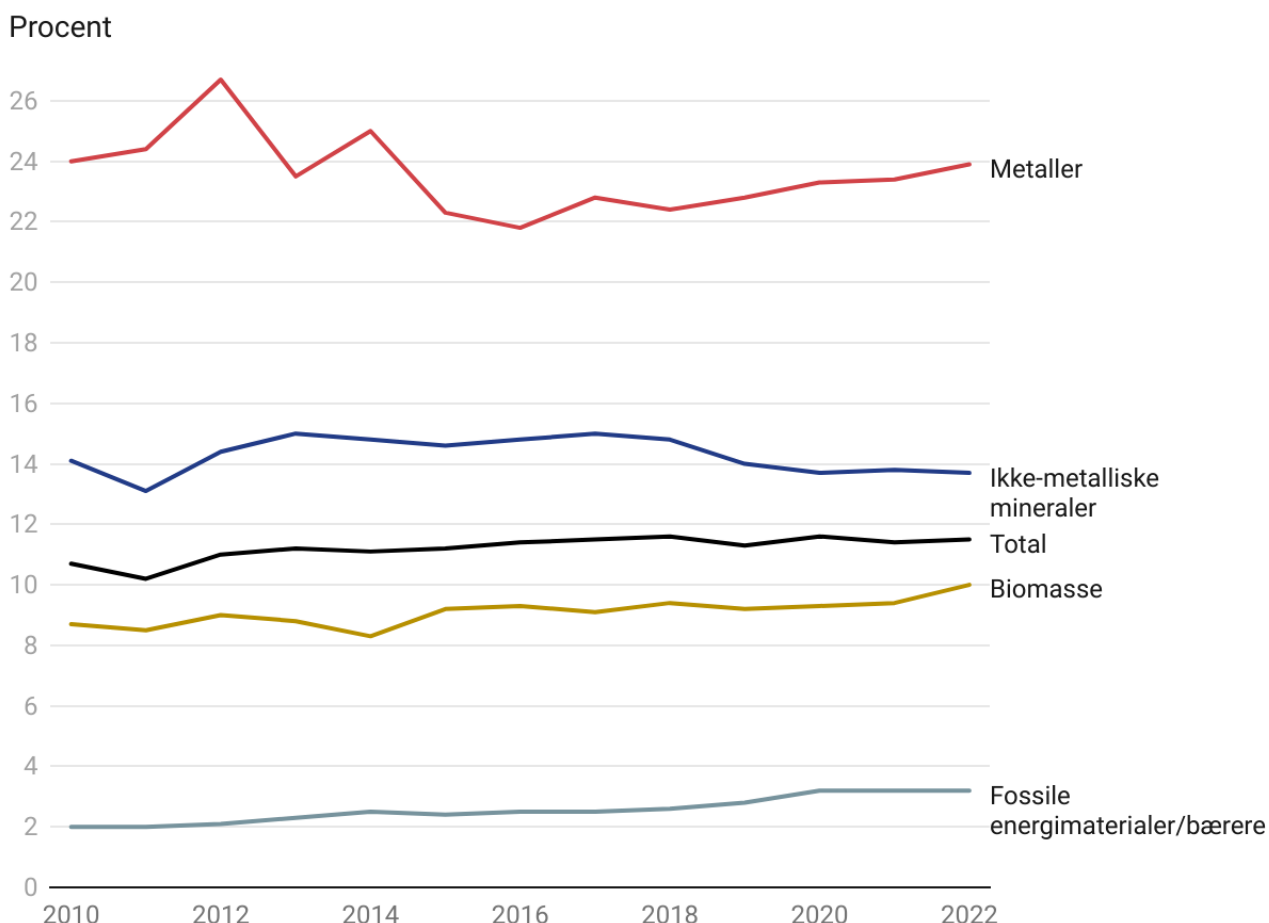
2010 2022

Der er store forskelle i cirkularitetsraterne alt efter materiale

Ser man på cirkularitetsraterne efter materialer, er EU bedst til at genanvende metaller og har mest vanskeligt ved at genanvende fossile brændsler.

Cirkularitetsraten efter materialetype

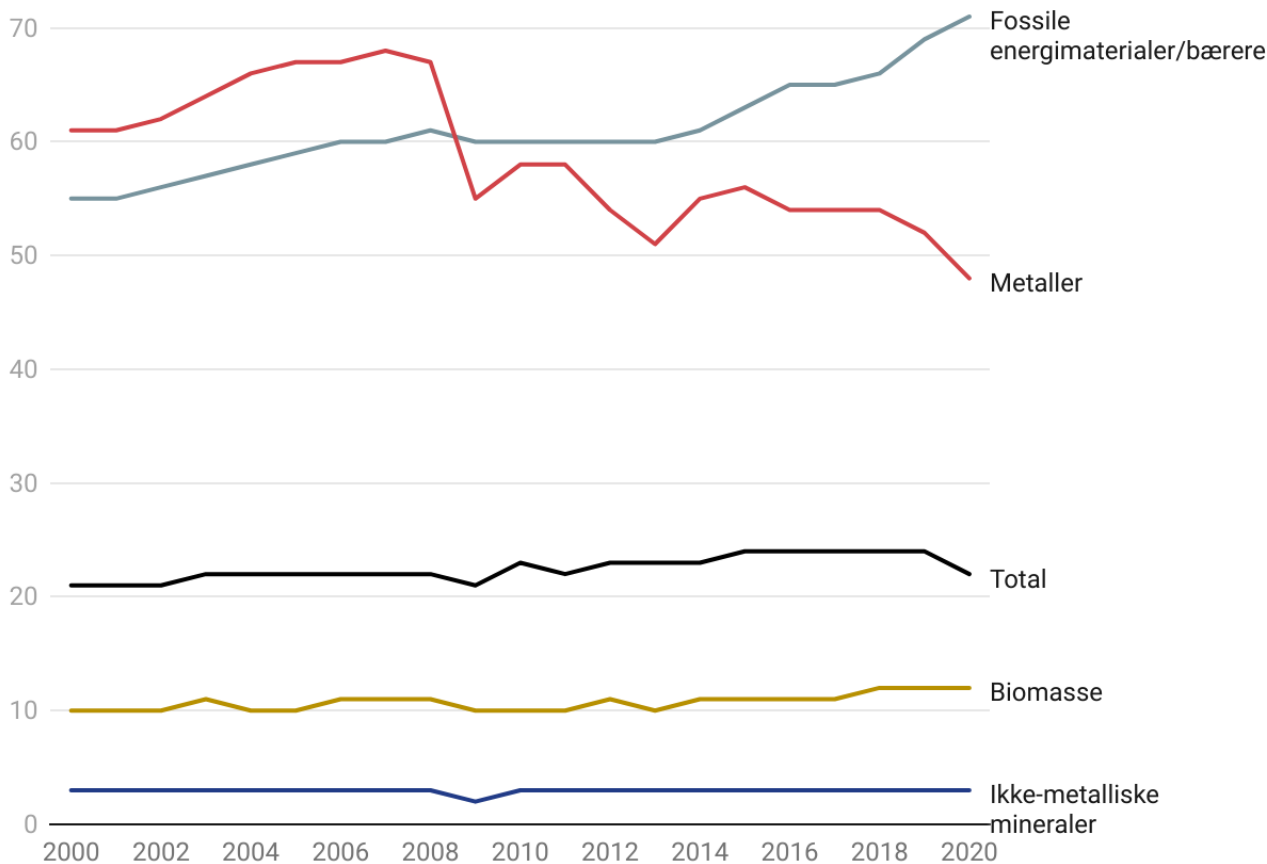

Kilde: Tænk tanken Europa pba. Eurostat • Lavet med Datawrapper

Ser man på EU's importafhængigheder inden for de forskellige materialer, er EU mest importafhængig på de fossile brændsler, og en øget cirkularitetsgrad vil altså kunne være med til nedbringe EU's import og derved øge EU's forsyningssikkerhed.

Importafhængighed efter materiale

Procent

Kilde: Tænk tanken Europa pba. Eurostat • Lavet med Datawrapper

I de tidligere cirkularitetsplaner fra Europa-kommissionen[3] var cirkularitetsfokus hovedsageligt et grønt vækstfokus. Men i de senere pakker er økonomiens selvforsyningsgrad et fokus, der er kommet til - senest med Critical Raw Materials Act, hvor cirkularitet er et af hovedfokusområderne[4].

Cirkularitet er både godt for planeten og økonomien

I sin handlingsplan for et mere cirkulært EU vurderer Europa-Kommissionen, at en mere cirkulær økonomi vil kunne skabe 1 mio. nye jobs.[5]

Desuden peger Europa-Parlamentets tænketank på, at en mere cirkulær økonomi vil kunne give markante besparelser for virksomhederne i form af mindre materialeindkøb til en værdi mellem 250 og 450 mia. euro, svarende til ca. 12-23 procent af deres materialeomkostninger.[6]

Men cirkularitet er ikke kun en god forretning - det er også godt for planeten. I dag står ressourceudvinding for 50 procent af drivhusgasudledninger og er ansvarlig for 90 procent af biodiversitetstabene.[7]

Skal man i mål med at øge cirkulariteten, er det dog afgørende, at man allerede i produktdesignfasen har genbrug og genanvendelse for øje, idet 80 procent af et produkts miljøeffekt determineres af designet.[8]

På trods af markedspotentialet de store miljømæssige gevinster og en handlingsplan fra 2020[9], der igangsatte op til flere initiativer, så står gårdet langsomt med udviklingen af den cirkulære økonomi.[10] Særligt peges det på, at manglende investeringer er af hovedårsagerne til den træge udvikling.

I 2022 rapport finder også verdensbanken, at den cirkulære økonomi i EU står overfor flere udfordringer.[11] Herunder at nye materialer ofte er billigere end genbrugte, og der derfor mangler økonomiske incitamenter for at sætte fart på udviklingen.

Tænkertanken EUROPAs arbejde er muliggjort med støtte fra Chr. Augustinus Fabrikker A/S.

[1] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Circular_economy_-_material_flows

[2] <https://www.eea.europa.eu/publications/european-union-8th-environment-action-programme/indicators/15-circular-material-use-rate/view>

[3] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_15_6203

[4] https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/raw-materials/areas-specific-interest/critical-raw-materials/critical-raw-materials-act_en

[5] <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/550056cc-1e4e-11eb-b57e-01aa75ed71a1>

[6]

<https://www.europarl.europa.eu/thinktank/infographics/circulareconomy/public/index.html>

[7] https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy_en

[8] https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy_en

[9] https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9903b325-6388-11ea-b735-01aa75ed71a1.0015.02/DOC_1&format=PDF

[10] https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2023-17/SR-2023-17_EN.pdf

[11] <https://www.worldbank.org/en/region/eca/publication/squaring-circle-europe-circular-economy-transition>